

Anna Polińska
Joanna Kostrzewa
Katarzyna Łęk

teraz egzamin ósmoklasisty

Arkusze egzaminacyjne z języka polskiego
dla szkoły podstawowej

Twoje mocne strony

Spis treści

Informacje o egzaminie ósmoklasisty	4
Jak się uczyć, żeby się nauczyć...	6
Lektury na egzaminie	8
Arkusze egzaminacyjne nr 1 (ze wskazówkami)	9
Arkusze egzaminacyjne nr 2	27
Arkusze egzaminacyjne nr 3	43
Arkusze egzaminacyjne nr 4	57
Arkusze egzaminacyjne nr 5	71
Arkusze egzaminacyjne nr 6	87
Odpowiedzi do zadań	101
To się może przydać! Rodzaje literackie	128
Wybrane motywy literackie w lekturach	130

Informacje o egzaminie ósmoklasisty

Jak przebiega egzamin?

1. DZIEŃ

język polski

 150 MINUT

2. DZIEŃ

matematyka

 125 MINUT

3. DZIEŃ

język obcy nowożytny

 110 MINUT

Co trzeba wiedzieć o zadaniach w arkuszu?

Arkusze egzaminacyjne z każdego przedmiotu zawiera:

- zadania zamknięte, które wymagają wskazania jednej poprawnej lub kilku poprawnych odpowiedzi spośród podanych,
- zadania otwarte, które wymagają udzielenia własnej odpowiedzi.

**SPRAWDŹ
AKTUALNOŚCI
CKE**

Co należy zabrać ze sobą na egzamin?

- ważną legitymację szkolną
- pióro lub długopis z czarnym tuszem/atramentem
- linijkę (tylko na egzamin z matematyki)

Czego nie można wnieść do sali egzaminacyjnej?

- urządzeń telekomunikacyjnych
- kalkulatora
- słownika

Wyniki egzaminu w %

Egzaminu nie można nie zdać! To oznacza, że nie określono minimalnego wyniku, jaki trzeba uzyskać z każdego przedmiotu. Jeśli jednak zależy Ci, żeby dostać się do dobrej szkoły ponadpodstawowej, warto powalczyć o lepsze wyniki. Mogą być one ważne podczas rekrutacji do wybranej przez Ciebie szkoły. W wyznaczonym terminie otrzymasz zaświadczenie z wynikami wyrażonymi w procentach z następujących przedmiotów: język polski, matematyka, język obcy nowożytny.

Informacje o egzaminie z języka polskiego

Jak wygląda arkusz egzaminacyjny?

Arkusze egzaminacyjne składają się z dwóch części: testu i wypracowania.

Część 1. zawiera dwa teksty – jeden literacki (może to być wiersz, fragment utworu epickiego lub dramatu) i jeden nieliteracki (naukowy, popularnonaukowy lub publicystyczny), do których przygotowano zestawy zadań zamkniętych i otwartych.

W części 2. znajdują się dwa tematy wypracowania, z których należy wybrać jeden. Możesz wybrać i napisać wypracowanie o charakterze twórczym (opowiadanie) lub argumentacyjnym (w arkuszu może pojawić się rozprawka lub przemówienie).

Co musisz wiedzieć i umieć?

Zadania w arkuszu sprawdzą między innymi, czy rozumiesz czytany tekst i umiesz go streścić, a także czy potrafisz formułować argumenty, opinie, wnioski. Polecenia będą dotyczyć również zagadnień językowych: gramatyki, ortografii i interpunkcji. Na egzaminie **na pewno** pojawią się zadania, w których trzeba będzie się odwołać do dowolnych lektur obowiązkowych z listy zgodnej z podstawą programową.

Do obowiązkowej lektury szkolnej musisz się także odwołać w wypracowaniu, i to niezależnie od tego, czy będziesz pisać pracę argumentacyjną, czy – twórczą.

Instrukcja dla ucznia

1. Sprawdź, czy arkusz zawiera **18** zadań.
2. Lista lektur obowiązkowych w tej publikacji znajduje się na stronie **8**.
3. Na końcu arkusza znajdują się brudnopis oraz karta odpowiedzi.
4. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania. Wykonuj zadania zgodnie z poleceniami.
5. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem z czarnym tuszem/atramentem. Nie używaj korektora.
6. Rozwiązania zadań **1., 2., 4., 6., 10., 11., 12., 15.2., 16.** oraz **17.** zaznacz na karcie odpowiedzi zgodnie z poniższą instrukcją, np.

Poprawna odpowiedź w zadaniu	Zaznaczenie poprawnej odpowiedzi
A	☒ B ☐ C ☐ D
BC	☐ AC ☐ AD ☒ ☐ BD
PF	☐ PP ☒ ☐ FP ☐ FF
B1	☐ A1 ☐ A2 ☐ A3 ☒ ☐ B2 ☐ B3

7. Jeśli się pomylisz przy zaznaczaniu odpowiedzi, błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz inną odpowiedź, np.

Poprawna odpowiedź w zadaniu	Oznaczenie pomyłki i zaznaczenie poprawnej odpowiedzi
A	☒ B ☒ ☐ D
BC	☐ AC ☐ AD ☒ ☒
PF	☐ PP ☒ ☒ ☐ FF
B1	☒ A2 ☐ A3 ☒ ☐ B2 ☐ B3

8. Rozwiązania zadań **3., 5., 7., 8., 9., 13., 14., 15.1.** oraz **18.** zapisz czytelnie i starannie w wyznaczonych miejscach w arkuszu egzaminacyjnym.
9. Jeżeli się pomylisz, zapisując odpowiedź w zadaniu otwartym, pomyłkę przekreśl i zapisz poprawną odpowiedź.
10. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.

Powodzenia!

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

John Ronald Reuel Tolkien

HOBBIT, CZYLI TAM I Z POWROTEM

Nic [...] nie podejrzewał Bilbo, gdy owego ranka zobaczył małego staruszka w wysokim, spiczastym, niebieskim kapeluszu, w długim szarym płaszczu przepasanym srebrną szarfą, z długą siwą brodą sięgającą poniżej pasa, obutego w ogromne czarne buty.

– Dzień dobry – powiedział Bilbo i powiedział to z całym przekonaniem, bo słońce świeciło, a trawa zieleniła się pięknie. [...]

– Bardzo ładnie – powiedział Gandalf. – [...] Szukam kogoś, kto by zechciał wziąć udział w przygodzie, to znaczy w wyprawie, którą właśnie przygotowuję; bardzo trudno kogoś takiego znaleźć.

– Ja myślę, że trudno! W naszych stronach! My tu jesteśmy naród prosty i spokojny, nie potrzeba nam przygód. Przygody! To znaczy: nieprzyjemności, zburzony spokój, brak wygód. Przez takie rzeczy można się spóźnić na obiad. Nie pojmuję, co się w tym komuś może podobać – rzekł nasz pan Baggins, zatknął wielki palec lewej ręki za wycięcie kamizelki pod pachą i wypuścił drugi z kolei, jeszcze większy pierścionek dymu. Potem sięgnął po ranną pocztę i zaczął czytać listy, udając, że nie zwraca wcale uwagi na staruszka. Doszedł do wniosku, że nie jest to odpowiednie dla niego towarzystwo, i chciał się go co prędzej pozbyć. Ale Gandalf nie ruszył się z miejsca. Stał oparty na lasce i nic nie mówiąc, przyglądał się hobbitowi, aż w końcu Bilbo zmieszał się, a nawet trochę rozgniewał.

– Dzień dobry – powiedział wreszcie. – Nie życzymy sobie tutaj żadnych przygód, dziękujemy pięknie. [...]

– Jakże wiele różnych znaczeń ma w twoich ustach „dzień dobry”! – rzekł Gandalf. – Tym razem chciałeś przez to powiedzieć, że masz mnie dość i że dzień nie będzie naprawdę dobry, póki stąd nie odejdę.

– Ależ co znowu, co znowu, drogi panie?! Proszę cię, wybacz, bo coś mi się zdaje, że nie znam twojego nazwiska.

– Tak, tak, mój drogi, ale ja znam twoje nazwisko, panie Bilbo Baggins. Ty także znasz moje, chociaż zapomniałeś, jak wygląda ten, kto je nosi. Jestem Gandalf. Gandalf to ja. [...]

– Gandalf! Gandalf! Wielkie nieba! Czyżby ten sam wędrowny czarodziej, który Staremu Tukowi podarował magiczne brylantowe spinki, co to same się zapinały, a odpinały tylko na rozkaz? Ten, co podczas przyjęć opowiadał takie cudowne historie o smokach, goblinach i wielkoludach, o ratowaniu księżniczek i o niespodziewanym szczęściu wdowich synów? Ten Gandalf może, który puszczał takie nadzwyczajne, wspaniałe ognie sztuczne? [...] Czyżby ten sam Gandalf, z którego namowy wiele spokojnych chłopców i dziewcząt ruszyło w świat po szaleńcze przygody, zaczynając od łażenia po drzewach, a kończąc na podróżowaniu na gapę statkami pływającymi między tym a Drugim Brzegiem? Słowo daję, życie było wtedy wcale zabaw... to znaczy, chciałem powiedzieć, że w swoim czasie narobiłeś niemało zamieszania w tej okolicy. Przepraszam cię, nie miałem pojęcia, że wciąż jeszcze zajmujesz się tymi rzeczami.

– A cóż bym mógł robić innego? – odparł czarodziej. – Swoją drogą, rad jestem, że to i owo zapamiętałeś o mnie. Mam wrażenie, że moje ognie sztuczne w każdym razie mile wspominasz, a to już budzi pewne nadzieje. [...]

– Wybacz, proszę. O nic nie prosiłem.

– Owszem, owszem [...]. A nawet zrobię więcej: wyślę cię na tę wyprawę, żebyś użył przygody. [...]

– Przepraszam! Nie życzę sobie przygód, dziękuję ślicznie! Nie dziś. Do widzenia!

John Ronald Reuel Tolkien, *Hobbit, czyli tam i z powrotem*, przeł. Maria Skibniewska, Warszawa 1997.

[506 wyrazów]

Zadanie 1. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Cechy, które charakteryzują Bilba Bagginsa w przytoczonym fragmencie powieści, to

- A. ciekawość świata i wytrwałość.
- B. pewność siebie i nieustępliwość.
- C. upór w dążeniu do celu i opanowanie.
- D. otwartość na doświadczenia i gościnnność.

WSKAZÓWKI

- Aby wskazać cechy bohatera, musisz wziąć pod uwagę informacje z przytoczonego fragmentu – nie tylko te, które przekazuje narrator, lecz także wypowiedzi Bilba oraz jego zachowanie.
- Nie udzielaj odpowiedzi w pośpiechu – zauważ, że obie cechy wskazane w odpowiedzi muszą charakteryzować bohatera.

Zadanie 2. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń odnoszących się do przytoczonego fragmentu powieści. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Wykrzyknienia w wypowiedzi Bilba <i>Gandalf! Gandalf! Wielkie nieba!</i> wskazują na zaskoczenie i entuzjazm hobbita wywołane rozpoznaniem gościa.	P	F
Liczne pytania retoryczne w wypowiedzi Bilba świadczą o tym, że dobrze zna czarodzieja.	P	F

WSKAZÓWKI

- Aby właściwie określić intencje wypowiedzi Bilba, musisz przypomnieć sobie, jakie funkcje pełnią wykrzykniki oraz pytania retoryczne w wypowiedziach.
- Pamiętaj, że aby otrzymać punkt, musisz poprawnie określić prawdziwość dwóch stwierdzeń.

Zadanie 3. (0–1)

Na podstawie podanego fragmentu powieści wyjaśnij, jaki stosunek do podróży miał Bilbo Baggins. Nie cytuj sformułowań z utworu.

.....

.....

.....

WSKAZÓWKI

- Przeanalizuj dokładnie wypowiedzi Bilba oraz jego reakcję na propozycję wyprawy – z czym bohaterowi kojarzy się wyprawa, a jakie wartości sobie ceni?
- Zauważ, że w swojej odpowiedzi nie możesz cytować słów Bilba.

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA ZADAŃ 1. ORAZ 2. NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Zadanie 8. (0–3)

Zredaguj zaproszenie na spotkanie ze znanym podróżnikiem, które odbędzie się w Twojej szkole. Zachęć koleżanki i kolegów do udziału w tym wydarzeniu, używając dwóch argumentów. Zadbaj o to, aby przynajmniej jeden argument nawiązywał do tematyki spotkania.

Uwaga: w ocenie wypowiedzi będzie brana pod uwagę poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna.

ZAPROSZENIE

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

WSKAZÓWKI

- Zaproszenie to forma użytkowa, która ze względu na swój funkcjonalny charakter zawiera stałe elementy. Są to:
 - informacje o tym, **kto?**, **kogo?**, **na co?**, **gdzie?** i na **kiedy** zaprasza?,
 - **dwa argumenty** zachęcające do udziału w wydarzeniu.
- Zauważ, że przynajmniej jeden argument powinien nawiązywać do tematyki spotkania.
- Aby uzyskać za zadanie maksymalną liczbę punktów, należy zadbać również o poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną.

Instrukcja dla ucznia

1. Sprawdź, czy arkusz zawiera **20** zadań.
2. Lista lektur obowiązkowych w tej publikacji znajduje się na stronie **8**.
3. Na końcu arkusza znajdują się brudnopis oraz karta odpowiedzi.
4. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania. Wykonuj zadania zgodnie z poleceniami.
5. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem z czarnym tuszem/atramentem. Nie używaj korektora.
6. Rozwiązania zadań **1., 2., 3., 5., 6., 7., 11., 12., 15., 17.** oraz **18.** zaznacz na karcie odpowiedzi zgodnie z poniższą instrukcją, np.

Poprawna odpowiedź w zadaniu	Zaznaczenie poprawnej odpowiedzi
A	☒ B ☐ C ☐ D
BC	☐ AC ☐ AD ☒ ☐ BD
PF	☐ PP ☒ ☐ FP ☐ FF
B1	☐ A1 ☐ A2 ☐ A3 ☒ ☐ B2 ☐ B3

7. Jeśli się pomylisz przy zaznaczaniu odpowiedzi, błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz inną odpowiedź, np.

Poprawna odpowiedź w zadaniu	Oznaczenie pomyłki i zaznaczenie poprawnej odpowiedzi
A	☒ B ☒ ☐ D
BC	☐ AC ☐ AD ☒ ☒
PF	☐ PP ☒ ☒ ☐ FF
B1	☒ A2 ☐ A3 ☒ ☐ B2 ☐ B3

8. Rozwiązania zadań **4., 8., 9., 10., 13., 14., 16., 19.** oraz **20.** zapisz czytelnie i starannie w wyznaczonych miejscach w arkuszu egzaminacyjnym.
9. Jeżeli się pomylisz, zapisując odpowiedź w zadaniu otwartym, pomyłkę przekreśl i zapisz poprawną odpowiedź.
10. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.

Powodzenia!

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

Adam Mickiewicz
ŚWITEZIANKA¹

Jakiż to chłopiec piękny i młody?
Jaka to obok dziewczica?
Brzegami sinej Świteziu² wody
Idą przy świetle księżyca.

Ona mu z kosza daje maliny,
A on jej kwiatki do wianka;
Pewnie kochankiem jest tej dziewczyny,
Pewnie to jego kochanka.

Każdą noc prawie, o jednej porze,
Pod tym się widzą modrzewiem,
Młody jest strzelcem w tutejszym borze,
Kto jest dziewczyna? – ja nie wiem.

Skąd przyszła? – darmo śledzić kto pragnie;
Gdzie uszła? – nikt jej nie zbada.
Jak mokry jaskier³ wschodzi na bagnie,
Jak ognik nocny przepada.

„Powiedz mi, piękna, luba dziewczyno, –
Na co nam te tajemnice –
Jaką przybiegłaś do mnie drożyną?
Gdzie dóm twój, gdzie są rodzice?

[...]

Chateczka moja stąd niedaleka
Pośrodku gęstej leszczyny;
Jest tam dostatkiem owoców, mleka,
Jest tam dostatkiem zwierzyny”.

„Stój, stój – odpowie – hardy młokosie⁴,
Pomnę, co ojciec rzekł stary;
Słowicze wdzięki w mężczyzny głosie,
A w sercu lisie zamiary.

Więcej się waszej obłudy boję,
Niż w zmienne ufam zapały,
Może bym prośby przyjęła twoje;
Ale czy będziesz mnie stały⁵?”

¹ Świtezianka – według opowieści gminnych świtezianki to nimfy wodne ukazujące się nad jeziorem Świteż.

² Świteż – jezioro w rodzinnych stronach Adama Mickiewicza.

³ Jaskier – roślina o jasnożółtych kwiatach.

⁴ Młokos – młodzieniec.

⁵ Stały – wierny.

Chłopiec przyklęknął, chwycił w dłoń piasku,
 Piekielne wzywał potęgi,
 Klął się⁶ przy świętym księżycu blasku,
 Lecz czy dochowa przysięgi?

„Dochowaj, strzelcze, to moja rada:
 Bo kto przysięgę naruszy,
 Ach, biada jemu, za życia biada!
 I biada jego złej duszy!”

To mówiąc, dziewczka więcej nie czeka,
 Wieniec włożyła na skronie
 I pożegnawszy strzelca z daleka,
 Na zwykle uchodzi błonie⁷.

[...]

Sam został, dziką powraca drogą,
 Ziemia uchyla się grząska,
 Cisza wokoło, tylko pod nogą
 Zwiędła szeleszcze gałązka.

Idzie nad wodą, błędny krok niesie,
 Błędny strzela oczyma;
 Wtem wiatr zaszumił po gęstym lesie,
 Woda się burzy i wzdyma.

Burzy się, wzdyma, pękają tonie,
 O niesłychane zjawiska!
 Ponad srebrzyste Świtezi błonie
 Dziewicza piękność wytryska.

[...]

„Chłopcze mój piękny, chłopcze mój młody –
 Zanuci czule dziewczica –
 Po co wokoło Świteziu wody
 Błądzisz przy świetle księżycy?”

[...]

Daj się namówić czułym wyrazem,
 Porzuć wzdychania i żale,
 Do mnie tu, do mnie, tu będziem razem
 Po wodnym płaszc krysztale.

[...]

Zapomniał strzelec o swej dziewczynie,
 Przysięgą pogardził świętą,
 Na zgubę oślep bieży w głębinie,
 Nową zwabiony ponętą.

[...]

⁶ Klął się – przysięgał.

⁷ Błonie – rozległy teren porośnięty trawą.

Wtem wietrzyk świsnął, obłoczek pryska,
 Co ją w łudzającym krył blasku,
 Poznaje strzelec dziewczynę z bliska:
 Ach, to dziewczyna spod lasku!

„A gdzie przysięga? gdzie moja rada?
 Wszak kto przysięgę naruszy,
 Ach, biada jemu, za życia biada!
 I biada jego złej duszy!

Nie tobie igrać przez srebrne tonie
 Lub nurkiem pluskać w głąb jasną;
 Surowa ziemia ciało pochłonie,
 Oczy twe żwirem zagasną.

A dusza przy tym świadomym drzewie
 Niech lat doczeka tysiąca,
 Wiecznie piekielne cierpiąc żarzewie⁸
 Nie ma czym zgasić gorąca”.

Słyszysz to strzelec, błędny krok niesie,
 Błędny rzuca oczyma;
 A wicher szumi po gęstym lesie,
 Woda się burzy i wzdyma.

Burzy się, wzdyma i wre aż do dna,
 Kręconym nurtem pochwyca,
 Roztwiera paszczę otchłań podwodna,
 Ginie z młodzieńcem dziewica.

[...]

Ona po srebrnym płasza jeziorze,
 On pod tym jęczy modrzewiem.
 Któż jest młodzieniec? – strzelcem był w borze.
 A kto dziewczyna? – ja nie wiem.

⁸ Żarzewie – żar.

Adam Mickiewicz, *Świtezianka*, [w:] tegoż, *Wiersze*, Warszawa 1998.

[523 wyrazy]

Zadanie 1. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń odnoszących się do przytoczonego fragmentu ballady. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

W przytoczonym fragmencie ballady akcja skupiona jest wokół gwałtownych zdarzeń i emocji.	P	F
W przytoczonym fragmencie ballady świat rzeczywisty przenika się ze światem fantastycznym.	P	F

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIE ZADANIA 1. NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Zadanie 2. (0–1)

Uzupełnij poniższe zdanie. Wybierz odpowiedź spośród oznaczonych literami A i B oraz odpowiedź spośród oznaczonych literami C i D.

Dziewczyna wymaga od strzelca złożenia przysięgi wierności, ponieważ A B, co potwierdza cytat C D.

A. nie wierzy jego słowom

C. *Słowicze wdzięki w mężczyzny głosie,
A w sercu lisie zamiary*

B. nie traktuje jego uczucia poważnie

D. *Daj się namówić czułym wyrazem,
Porzuć wzdychania i żale*

Zadanie 3. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń dotyczących roli przyrody w przytoczonym fragmencie ballady. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Przyroda współtworzy nastrój grozy i tajemniczości.	P	F
Przyroda wymierza bohaterowi sprawiedliwość.	P	F

Zadanie 4. (0–1)

Jaką reakcję strzelca na wydarzenia podkreśla wykrzyknienie: *Ach, to dziewczyna spod lasku!*? Uzasadnij odpowiedź, odwołując się do fragmentu utworu.

.....

.....

Zadanie 5. (0–1)

Uzupełnij poniższe zdanie. Wybierz odpowiedź spośród oznaczonych literami A i B oraz odpowiedź spośród oznaczonych literami C i D.

W podanym fragmencie *Świtezianki* o wydarzeniach opowiada A B, który ma C D wiedzę o bohaterach.

A. podmiot liryczny

C. ograniczoną

B. narrator

D. pełną

Zadanie 6. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Strzelec nie dotrzymał obietnicy. O osobie, która tak postępuje, można powiedzieć, że

A. rzuca słowa na wiatr.

C. robi z siebie ofiarę losu.

B. trzyma język za zębami.

D. spoczywa na laurach.

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA ZADAŃ 2., 3., 5. ORAZ 6. NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Arkusz egzaminacyjny nr 1 (ze wskazówkami)

Nr zad.	1.	2.	4.	6.	10.	11.	12.	16.	17.
Odp.	B	PP	B	AC	PF	D	A	B	C

1 p. – odpowiedź poprawna.

0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zad. 6. – **gatunki literackie**, zob. Repetytorium z języka polskiego *Teraz egzamin ósmoklasisty*, s. 35–36

Zad. 11. – **środki stylistyczne** – uosobienie, zob. Repetytorium z języka polskiego *Teraz egzamin ósmoklasisty*, s. 9

Zad. 17. – **interpunkcja**, zob. Repetytorium z języka polskiego *Teraz egzamin ósmoklasisty*, s. 246

Numer zadania	Poprawna odpowiedź	Liczba punktów	Zasady przyznawania punktów
3.	np. Bilbo miał negatywny stosunek do wyprawy, którą zaproponował mu Gandalf. Bohater cenił sobie spokój i wygodę, a przygody mogły pozbawić go tych przyjemności.	(0–1)	1 p. – poprawne wyjaśnienie. 0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.
5.	np. A. Swoją drogą, zadowolony jestem, że to i owo zapamiętałeś o mnie. B. Wyślę cię na tę wyprawę, żebyś przeżył przygodę. Synonimy zob. Repetytorium z języka polskiego <i>Teraz egzamin ósmoklasisty</i> , s. 235	(0–2)	2 p. – poprawne zastąpienie dwóch wyrazów synonimami. 1 p. – poprawne zastąpienie jednego wyrazu synonimem. 0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.
7.	Wybieram plakat nr 1 Tytuł lektury obowiązkowej: „Mały Książę” Bohater, którego dotyczyła podróż: Mały Książę Wyjaśnienie: np. Dzięki podróżom bohater mógł poznać mieszkańców planet, m.in. króla, próżnego czy pijaka, oraz przekonać się, że na świecie istnieje wiele róż, jednak tylko jego jest tą najważniejszą. Wybieram plakat nr 2 Tytuł lektury obowiązkowej: „Dziady” cz. II Bohater, którego dotyczyła podróż: Widmo Złego Pana Wyjaśnienie: np. Widmo Złego Pana przybywa z zaświatów na obrzęd dziadów. Bohater reprezentuje najcięższą kategorię duchów. Jego przybycie ma na celu przestrzec żyjących przed byciem okrutnym w stosunku do innych, ponieważ takich okrutników po śmierci czeka wieczne potępienie. Wybieram plakat nr 3 Tytuł lektury obowiązkowej: „Opowieść wigilijna” Bohater, którego dotyczyła podróż: Ebenezer Scrooge Wyjaśnienie: np. Skąpiec odbywa podróż w czasie w towarzystwie duchów. Dzięki temu doświadczeniu zaczyna rozumieć, co jest prawdziwym sensem życia, przechodzi wewnętrzną przemianę, staje się dobrym człowiekiem. Opracowania lektur zob. Repetytorium z języka polskiego <i>Teraz egzamin ósmoklasisty</i> , <i>Mały Książę</i> , s. 84–86 <i>Dziady cz. II</i> , s. 104 <i>Opowieść wigilijna</i> , s. 76–77	(0–2)	2 p. – podanie tytułu lektury oraz bohatera i poprawne wyjaśnienie. 1 p. – podanie tytułu lektury lub bohatera i poprawne wyjaśnienie. 0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi. Uwagi • W przypadku, gdy uczeń wskaże poprawnie tytuł lektury, nie wskaże bohatera, ale wyjaśnienie pozwala go zidentyfikować, otrzymuje maksymalnie 1 punkt. • W przypadku, gdy uczeń nie wskaże tytułu lektury, wskaże poprawnie bohatera i poda poprawne wyjaśnienie, otrzymuje maksymalnie 1 punkt. • W przypadku, gdy uczeń wskaże poprawnie tytuł lektury i bohatera, ale poda błędne wyjaśnienie, otrzymuje 0 punktów. • W przypadku, gdy uczeń wskaże poprawnie tytuł lektury i bohatera, ale nie poda wyjaśnienia, otrzymuje 0 punktów.

<p>8.</p>	<p>np. ZAPROSZENIE</p> <p>Koleżanki i Koledzy! 10 kwietnia 2025 roku o godzinie 17.00 w sali gimnastycznej naszej szkoły odbędzie się spotkanie z podróżnikiem panem Janem Obieżyświatem. W imieniu organizatorów spotkania zapraszam serdecznie wszystkich zainteresowanych podróżami naszego gościa. Pan Obieżyświat opowie o mroźnych krew w żyłach przygodach w czasie swoich wypraw. Po spotkaniu będzie można kupić książki podróżnika z jego autografem.</p> <p style="text-align: right;">Marta z VII b</p> <div style="border: 1px solid orange; padding: 5px; margin-top: 10px;"> <p>Rady dla piszących zaproszenie zob. Repetytorium z języka polskiego <i>Teraz egzamin ósmoklasisty</i>, s. 193</p> </div>	<p>Treść i forma 2 p. – treść zgodna z poleceniem, podanie dwóch argumentów uwzględniających zachętę do udziału w spotkaniu; uwzględnionych 5 elementów dotyczących formy: kto zaprasza? kogo zaprasza? na co zaprasza? kiedy się odbywa? gdzie się odbywa? 1 p. – treść zgodna z poleceniem, podanie dwóch argumentów uwzględniających zachętę do udziału w spotkaniu; uwzględnione 4 elementy dotyczące formy: kto zaprasza? oraz/albo kogo zaprasza? oraz/albo na co zaprasza? oraz/albo kiedy się odbywa? oraz/albo gdzie się odbywa? 0 p. – treść niezgodna z poleceniem albo treść zgodna z poleceniem, ale uwzględnione tylko 3 elementy dotyczące formy: kto zaprasza? oraz/albo kogo zaprasza? oraz/albo na co zaprasza? oraz/albo kiedy się odbywa? oraz/albo gdzie się odbywa?</p> <p>Poprawność jęz., ort. i int. 1 p. – łącznie nie więcej niż 2 błędy (jęz., ort. i int.). 0 p. – łącznie 3 błędy lub więcej.</p> <p>Uwagi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jeżeli uczeń uwzględni 5 elementów zaproszenia, a podaje tylko jeden argument, w kryterium <i>Treść i forma</i> otrzymuje 1 punkt. • Kategorie <i>Treść i forma</i> oraz <i>Poprawność językowa</i> są oceniane rozłącznie.
<p>9.</p>	<p>1D; 3C; 4B</p>	<p>(0–2)</p> <p>2 p. – poprawne przyporządkowanie pytań do trzech akapitów. 1 p. – poprawne przyporządkowanie pytań do dwóch akapitów. 0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.</p>
<p>13.</p>	<p>np. Opisane we fragmencie miasto nie przypomina tego z tekstu Małgorzaty Kity. Miasto w przytoczonym fragmencie powieści jest pozbawione życia, „martwe” po spaleniu, natomiast „miejska dżungla” rozkwita, tętni życiem, jest pełna roślin i dzikich zwierząt.</p>	<p>(0–2)</p> <p>2 p. – poprawne uzasadnienie odpowiedzi z odwołaniem do obydwu tekstów. 1 p. – poprawne uzasadnienie odpowiedzi z odwołaniem do jednego tekstu. 0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.</p>
<p>14.</p>	<p>np. Uważam, że w mieście powinno być jak najwięcej natury. Po pierwsze, zieleń – drzewa i kwiaty – dostarczają tlen i oczyszczają powietrze, które w miastach jest bardzo zanieczyszczone. Po drugie, nie zawsze jest możliwość wyjazdu do lasu, dlatego w mieście powinno być dużo parków, w których można by odpocząć po szkole i pracy.</p>	<p>(0–2)</p> <p>2 p. – zajęcie stanowiska i uzasadnienie go dwoma argumentami. 1 p. – zajęcie stanowiska i uzasadnienie go jednym argumentem. 0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.</p>
<p>15.</p>	<p>15.1. <i>miasto</i> – wyraz podstawowy, <i>miejski</i> i <i>mieszczuch</i> – wyrazy pochodne</p> <p>15.2. BD</p> <div style="border: 1px solid orange; padding: 5px; margin-top: 10px;"> <p>Słownictwo zob. Repetytorium z języka polskiego <i>Teraz egzamin ósmoklasisty</i>, s. 230–231</p> </div>	<p>(0–2)</p> <p>15.1. 1 p. – poprawne wpisanie wyrazów. 0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.</p> <p>15.2. 1 p. – odpowiedź poprawna. 0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.</p>

Zadanie 18. (0–20)

Temat 1.

Napisz przemówienie skierowane do koleżanek i kolegów, w którym przekonasz słuchaczy, że podróże zmieniają ludzi. W przemówieniu podaj przykład bohatera lektury obowiązkowej oraz bohatera innego utworu literackiego, którzy dzięki podróżom doświadczyli w życiu ważnych zmian.

Przykładowe wypracowanie o charakterze argumentacyjnym – przemówienie

Koleżanki i Koledzy!

Z pewnością wielu z Was zgodzi się z tym, że podróże kształcą – pozwalają poszerzać wiedzę o świecie, dostarczają wielu wrażeń i doświadczeń, do których chętnie wracamy we wspomnieniach. Czy jednak walory kształcące są jedynymi atutami podróży? Sądzę, że nie. Podróże mogą także skłaniać ludzi do refleksji nad własnym życiem, przyczyniać się do zmiany postępowania, co mam nadzieję Wam wykazać.

Nie wiem, czy się zgodzicie, ale podróże wpływają na zmianę sposobu myślenia o swoim otoczeniu. Mógł się o tym przekonać Mały Książę, tytułowy bohater utworu Antoine'a de Saint-Exupéry'ego. Chłopiec, zawiedziony zachowaniem róży, odwiedził siedem planet, na których poznał różne osoby. Dzięki tym spotkaniom zrozumiał, że każda z nich jest inna, ale wszystkie skupiają się na mało istotnych problemach, nie wymagają od siebie stawiania się coraz lepszymi ludźmi. Jednak gdy trafił na Ziemię, zdobył najcenniejszą wiedzę o świecie: dzięki lisowi pojął, czym jest prawdziwa przyjaźń. Czy wiecie, co uzmysłowił mu widok ogrodu pełnego róż? To, że jego róża, choć ciągle narzeka, jest tą jedyną, wyjątkową i że tylko ją kocha. Mały Książę pojął, że trzeba doceniać tych, którzy są blisko nas, patrzeć sercem, bo tylko w ten sposób mamy szansę stworzyć dobre relacje. Jak myślicie, co chłopiec zrobił w tej sytuacji? Zapewne wielu z Was domyśla się, że wrócił do przyjaciółki. Na podstawie historii tego bohatera możemy się przekonać, że człowiek dzięki podróżom staje się bardziej refleksyjny, a dzięki rozłace uczy się doceniać obecność bliskich.

Jeśli doświadczyliście trudów podróży, mieliście okazję przekonać się, że ich nietypowe okoliczności bywają dla nas swego rodzaju sprawdzianem, który staje się okazją do poznania swoich możliwości czy wykazania się dojrzałością i odpowiedzialnością. Tak też było w życiu bohatera powieści Henryka Sienkiewicza „W pustyni i w puszczy”, Stasia Tarkowskiego. Podróż przez Afrykę bardzo zmieniła tego chłopca. Pod wpływem dramatycznych przeżyć stał się dzielnym młodzieńcem, radzącym sobie w trudnych, niebezpiecznych sytuacjach. Ponadto odkrył w sobie czułość wobec Nel, którą się opiekował. Gdy dziewczynka była chora, Staś, narażając się na śmierć, udał się po lekarstwo. A gdy brakowało wody, swoją porcję ofiarował innym.

Drodzy Słuchacze, przynajmniej sami, że bohater powieści Sienkiewicza dzięki trudom podróży odkrył w sobie ogromną siłę. Według mnie chłopiec dojrzał, zahartował się i zmienił w odpowiedzialnego człowieka.

Koleżanki i Koledzy! Każdy z nas, kto choć raz odbył jakąś podróż, bez wątpienia może powiedzieć, że dzięki temu doświadczeniu stał się mądrzejszy, bardziej doświadczony. Nie ma wątpliwości, że podróże nie tylko wzbogacają o nową wiedzę, lecz także mają cudowną moc zmieniania człowieka. Na pewno tak o sobie mogliby powiedzieć Mały Książę i Staś Tarkowski.

Rady dla piszących przemówienie

zob. Repetytorium z języka polskiego *Teraz egzamin ósmoklasisty*, s. 154–157

- 1. Realizacja tematu wypowiedzi:** 2 p. – wypowiedź zgodna z formą wskazaną w poleceniu (przemówienie), zawiera wszystkie elementy określone w poleceniu (odwołanie się do lektury obowiązkowej – *Mały Książę* oraz innego wybranego utworu – *W pustyni i w puszczy*); w całości dotyczy problemu wskazanego w poleceniu (przekonanie, że podróże zmieniają ludzi).
- 2. Elementy retoryczne:** 5 p. – argumentacja pogłębiona; argumenty zilustrowane trafnymi przykładami; argumentacja uporządkowana.
- 3. Kompetencje literackie i kulturowe:** 2 p. – funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektur; poprawność rzeczowa.
- 4. Kompozycja tekstu:** 2 p. – zgodna z formą wypowiedzi, wypowiedź spójna i logiczna, podzielona na funkcjonalne, graficznie wyodrębnione akapity.
- 5. Styl:** 2 p. – odpowiedni do treści i formy wypowiedzi, jednolity.
- 6. Język:** 4 p. – szeroki zakres środków językowych (zróżnicowana składnia, leksyka) umożliwiających pełną i swobodną realizację tematu oraz poprawność językowa.
- 7. Ortografia:** 2 p. – praca bez błędów ortograficznych.
- 8. Interpunkcja:** 1 p. – praca bez błędów interpunkcyjnych.

To się może przydać! Rodzaje literackie

Aby określić, do jakiego rodzaju literackiego należy dany utwór, zwróć uwagę na to,

- kto się wypowiada w utworze
- jak jest zbudowany świat przedstawiony.

Utworky liryczne

Utworky liryczne rozpoznasz na podstawie następujących cech:

- wypowiada się w nich podmiot liryczny, który wyraża swoje przeżycia, uczucia, ukazuje doznania
- są pisane wierszem
- występuje w nich bogactwo środków stylistycznych
- zazwyczaj są podzielone na strofy zbudowane z wersów
- często są rymowane.

Lektury należące do liryki:

- ✓ Jan Kochanowski, wybór fraszek
Tytuły wybranych fraszek: *Na lipę, Na dom w Czarnolesie, O żywocie ludzkim, Na zdrowie, Na lipę, Na zachowanie*
- ✓ Jan Kochanowski, *Treny*
- ✓ Adam Mickiewicz, *Reduta Ordona*
- ✓ Józef Wybicki, *Mazurek Dąbrowskiego*
- ✓ Maria Konopnicka, *Rota*

Utworky dramatyczne

Utworky dramatyczne rozpoznasz na podstawie następujących cech:

- o świecie przedstawionym dowiadujemy się dzięki wypowiedziom i działaniom bohaterów
- mają wyraźnie zarysowaną akcję
- bohaterowie wypowiadają się za pomocą dialogów i monologów
- są zbudowane z tekstu głównego – wypowiedzi bohaterów – oraz z tekstu pobocznego, tzw. didaskaliów, czyli wskazówek inscenizacyjnych
- najczęściej tekst jest podzielony na akty i sceny
- są przeznaczone do wystawienia na scenie.

Lektury należące do dramatu:

- ✓ Adam Mickiewicz, *Dziady cz. II*
- ✓ Juliusz Słowacki, *Balladyna*
- ✓ Aleksander Fredro, *Zemsta*

Utwory epickie

Utwory epickie rozpoznasz na podstawie następujących cech:

- o wydarzeniach opowiada narrator
- najczęściej są pisane prozą, rzadziej wierszem
- wypowiadają się także bohaterowie (dialogi, monologi)
- występują fabuła oraz akcja
- występuje rozbudowany świat przedstawiony, np.: poprzez opisy, charakterystykę bohaterów, określenia czasu i miejsca akcji, retrospekcje.

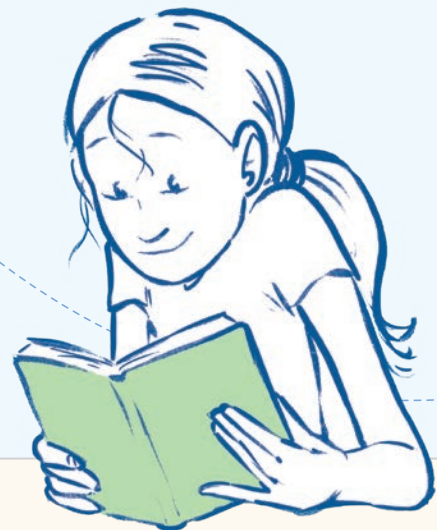
Lektury należące do epiki:

- ✓ Adam Mickiewicz, *Pan Tadeusz*
- ✓ Henryk Sienkiewicz, *Latarnik*
- ✓ Henryk Sienkiewicz, *Quo vadis*
- ✓ Charles Dickens, *Opowieść wigilijna*
- ✓ Antoine de Saint-Exupéry, *Mały Książę*
- ✓ Aleksander Kamiński, *Kamienie na szaniec*
- ✓ Jan Brzechwa, *Akademia pana Kleksa*
- ✓ Clive Staples Lewis, *Opowieści z Narnii. Lew, Czarownica i stara szafa*
- ✓ Ferenc Molnár, *Chłopcy z Placu Broni*
- ✓ John Ronald Reuel Tolkien, *Hobbit, czyli tam i z powrotem*

Utwór łączący cechy epiki, liryki i dramatu

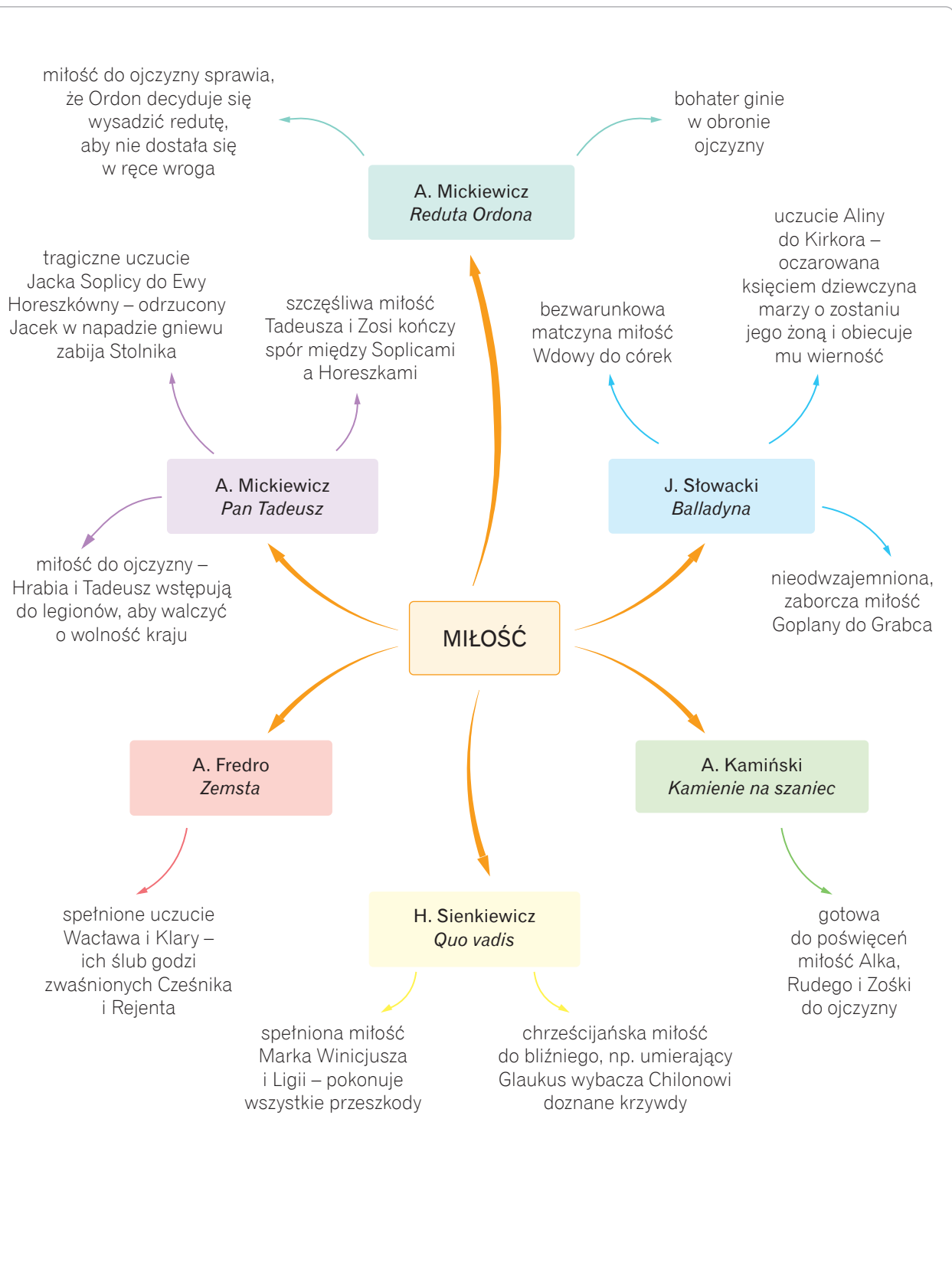
- ✓ Adam Mickiewicz, *Świtezianka*

Pamiętaj o tym, że:

- środki stylistyczne mogą występować także w utworach epickich czy dramatycznych, ale nie są w odniesieniu do tych utworów cechami rodzajowymi
- niektóre utwory łączą w sobie cechy wszystkich rodzajów: epiki, liryki i dramatu.

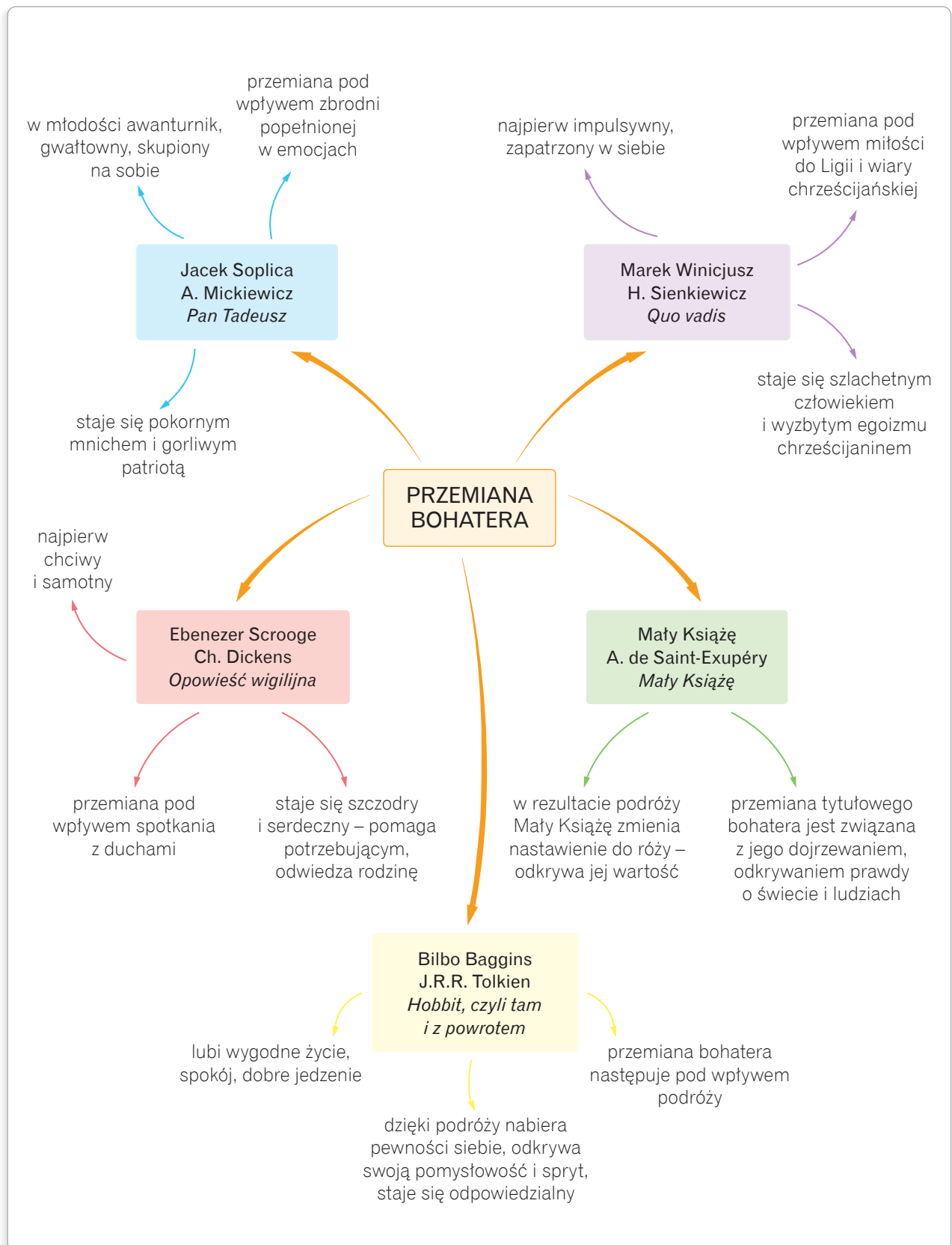
Motyw miłości w lekturach

Wzbogacam słownictwo!

Wyrazy, którymi zastąpisz słowo *miłość*, np.: *najsilniejsze uczucie, zakochanie się, oczarowanie, głos serca, bliskość, oddanie.*

Motyw przemiany bohatera w lekturach

WYBRANE MOTYWY LITERACKIE W LEKTURACH

Wzbogacam słownictwo!

Wyrazy, którymi zastąpisz słowo *przemiana*, np.: *zmiana, przeobrażenie się, metamorfoza, doskonalenie się, ewolucja.*

teraz egzamin ósmoklasisty

nowa era

Twoje mocne strony

Konkretna pomoc od ekspertów
Sprawnie, skutecznie, na czas!

ZGODNE Z WYTYCZNYMI CKE
EGZAMINY OD 2025 R.

REPETYTORIA

Zawierają niezbędną teorię, wskazówki i zadania typu egzaminacyjnego. Pomagają krok po kroku wyćwiczyć umiejętności sprawdzane na egzaminie.

ARKUSZE

Pozwalają oswoić się z formą egzaminu, sprawdzić poziom przygotowania i wypracować skuteczne strategie egzaminacyjne.

Zamów
i rozpocznij
trening

sklep.nowaera.pl

Nowa Era Sp. z o.o.

www.nowaera.pl nowaera@nowaera.pl

Centrum Kontaktu: 58 721 48 00

ISBN 978-83-267-5060-1

9 788326 750601